

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ «ΠΟΥ ΛΕΣ ΕΣΥ;»

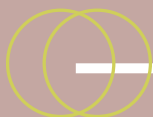
Επιμέλεια Εισηγήσεων και Υλικού

Μαριλένα Ταπάκη

Και

Λία Χατζηγεωργίου

Δεκέμβρης 2024

Αγαπητοί εκπαιδευτικοί

Με πολλή χαρά μοιραζόμαστε μαζί σας εισηγήσεις και υλικό που οργανώσαμε και συντάξαμε για το παιδικό βιβλίο «Πού λες εσύ;». Το βιβλίο είναι γραμμένο σε μορφή στίχων και προσεγγίζει θέματα προκατάληψης και στερεοτύπων αλλά ταυτόχρονα μέσα από το βιβλίο αναδύονται επιπρόσθετα θέματα όπως αναπηρία, εθελοντισμός, τρίτη ηλικία, διαφορετικότητα κ.α.

Το συγκεκριμένο βιβλίο έχει εγκριθεί από το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας και συστάθηκε να ενταχθεί ως υποστηρικτικό εκπαιδευτικό υλικό στα πλαίσια του μαθήματος Αγωγής Υγείας. Με την ευγενή χορηγία των Κυριάκου και Ταπάκη (Certified Public Accountants and Registered Auditors) μπόρεσαν να σταλούν δωρεάν βιβλία «Πού λες εσύ;» σε όλες τις βιβλιοθήκες των δημοτικών σχολείων παγκύπρια τον Οκτώβρη 2024.

Οι εισηγήσεις και το υλικό που προτείνουμε αποτελούν ένα δείγμα δραστηριοτήτων που μπορούν να αξιοποιηθούν, όχι για να περιορίσουν, αλλά για να προσφέρουν έμπνευση και να ενθαρρύνουν τη δημιουργική χρήση του βιβλίου ως ένα «εργαλείο» στα χέρια των εκπαιδευτικών. Στόχος μας είναι η ιστοσελίδα να λειτουργεί ως ένας «ζωντανός» χώρος όπου θα προστίθενται συνεχώς νέες ιδέες και υλικό τόσο από εμάς όσο και από εσάς.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το υλικό είναι δομημένο κατά τέτοιο τρόπο ώστε κάθε σελίδα του βιβλίου να προσφέρει συγκεκριμένα θέματα προς ανάλυση, με συνοδευτικές εισηγήσεις που δίνουν τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να επιλέγουν δραστηριότητες ανάλογες με την ηλικία και τις ικανότητες των παιδιών.

Επιπλέον, η δομή του υλικού, επιτρέπει μια σταδιακή και προοδευτική εξερεύνηση, επεξεργασία και κατανόηση του κεντρικού θέματος της προκατάληψης και των στερεοτύπων. Για τον λόγο αυτό, το θέμα της προκατάληψης και των στερεοτύπων δεν παρουσιάζεται στην αρχή αλλά στο μέσο του βιβλίου. Οι ιδέες παρουσιάζονται σταδιακά και μεθοδικά, έχοντας δραστηριότητες και φύλλα εργασίας που προσθέτουν κάθε φορά ένα νέο επίπεδο στην κατανόηση του κεντρικού θέματος.

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες είναι οργανωμένες ανά σελίδα και διακρίνονται από ένα χαρακτηριστικό χρώμα. Για παράδειγμα, όλες οι δραστηριότητες που αντιστοιχούν στη σελίδα 4 έχουν γαλάζιο χρώμα. Στο κάτω μέρος της περιγραφής κάθε δραστηριότητας θα βρείτε τα αντίστοιχα προτεινόμενα φύλλα εργασίας, τα οποία είναι διαθέσιμα σε ξεχωριστό αρχείο PDF κάτω από τον τίτλο «Φύλλα Εργασίας» της ιστοσελίδας.

Τα φύλλα εργασίας είναι κωδικοποιημένα με βάση τον αριθμό της σελίδας του βιβλίου και τον αύξοντα αριθμό του φύλλου. Για παράδειγμα, το φύλλο εργασίας 4.2 αντιστοιχεί στη σελίδα 4 και στο δεύτερο φύλλο εργασίας που προτείνεται για αυτήν τη σελίδα.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

Ευχόμαστε το υλικό και η ιστοσελίδα του βιβλίου, να αποτελέσουν πολύτιμα εργαλεία για τις εκπαιδευτικές σας δράσεις. Όλα φτιάχτηκαν με πολλή σκέψη και αφοσίωση. Διαθέτονται δωρεάν διότι πιστεύουμε ότι αυτό το βιβλίο είναι ένα εξαιρετικό εργαλείο που αξίζει να αξιοποιηθεί στο έπακρο. Σας ευχόμαστε να το απολαύσετε όσο απολαύσαμε κι εμείς τη δημιουργία του, και να το χρησιμοποιήσετε στην τάξη σας, με τα παιδιά που τώρα διαμορφώνουν τον κόσμο τους και τις αντιλήψεις τους, ενισχύοντας τις αξίες της αποδοχής, της ενσυναίσθησης και του σεβασμού προς τη μοναδικότητα του κάθε ατόμου ξεχωριστά.

Επιπρόσθετα, να μπορέσουν να αναγνωρίσουν και να αμφισβητήσουν τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, καλλιεργώντας έναν πιο ανοιχτό και κριτικό τρόπο σκέψης.

Ανυπομονούμε να λάβουμε τις δικές σας ιδέες, προτάσεις και φωτογραφίες.

Με εκτίμηση,

Μαριλένα και Λία

ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΑΦΙΕΡΩΜΈΝΗ ΣΕ ΕΣΈΝΑ
ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΌ Ή ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΌ.

Έι, Ψιτ! Εσύ που μόλις άνοιξες την πρώτη τη σελίδα Δοκίμασε μια άσκηση πριν πέσεις με τα μούτρα στη δεσμίδα

Πριν αρχίσουμε να συζητάμε θέματα που σχετίζονται με τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις με τα παιδιά, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε και να εξετάσουμε τα δικά μας στερεότυπα και προκαταλήψεις και να εξετάσουμε την ετοιμότητά μας να ασχοληθούμε με αυτά τα θέματα. Σας προσκαλούμε να συμμετάσχετε σε μια δραστηριότητα που στοχεύει στην αυτογνωσία και στην κατανόηση των μακροχρόνιων επιπτώσεων των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων στους ανθρώπους, πολλές φορές χωρίς να το συνειδητοποιούμε επηρεάζοντας όχι μόνο τον τρόπο που βλέπουμε τους άλλους, αλλά και τη συμπεριφορά μας απέναντί τους.

«Η δραστηριότητα με το τσαλακωμένο χαρτί» (“The crumpled paper activity”)

Πάρτε ένα λευκό χαρτί. Σκεφτείτε ότι αυτό το χαρτί αντιπροσωπεύει έναν άνθρωπο. Θα μπορούσε να είναι κάποιος που ξέρετε ή απλά κάποιος που έχετε συναντήσει. Στη συνέχεια πείτε δυνατά διάφορα στερεότυπα ή προκαταλήψεις που συχνά ακούτε στο περιβάλλον σας και στην ευρύτερη κοινωνία, ή διαβάστε δυνατά κάποια όπως τα πιο κάτω. Κάθε φορά που ακούτε ένα στερεότυπο, να τσαλακώνετε το χαρτί σας.

«Οι άντρες είναι καλύτεροι από τις γυναίκες σε ηγετικές θέσεις»

«Οι ηλικιωμένοι δεν μπορούν να μάθουν νέες τεχνολογίες»

«Οι νέοι σήμερα είναι τεμπέληδες.»

«Τα κορίτσια δεν διαπρέπουν στις επιστήμες»

Τώρα κοιτάξτε το τσαλακωμένο χαρτί σας και προσπαθήστε να το ισιώσετε.
Είναι εφικτό το χαρτί να επανέλθει πλήρως στην αρχική του κατάσταση;
Παρά την προσπάθεια σας, αυτό δεν είναι κατορθωτό.

ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΑΦΙΕΡΩΜΈΝΗ ΣΕ ΕΣΈΝΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΌ Ή ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΌ.

Ας σκεφτούμε μαζί τις πιο κάτω ερωτήσεις:

«Πώς είναι τώρα το χαρτί σας;»

«Τι μπορεί να συμβολίζουν οι τσακίσεις και τα σημάδια που έχουν σχηματιστεί στο άκουσμα κάθε στερεότυπου ή προκατάληψης;»

«Πώς αισθάνεστε γνωρίζοντας ότι τα στερεότυπα μπορεί να αφήσουν σημάδια στους ανθρώπους;»

«Μπορούν άραγε αυτά τα σημάδια να εξαφανιστούν τελείως;

Μπορεί το χαρτί να επανέλθει στην αρχική του κατάσταση;»

Σκεφτείτε τώρα πώς τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις επηρεάζουν τη ζωή μας, τόσο σε προσωπικό όσο και σε επαγγελματικό επίπεδο:

«Πώς τα στερεότυπα επηρεάζουν τις αποφάσεις μας στην εργασία ή στην τάξη;»

«Πώς μπορούν αυτά τα στερεότυπα να επηρεάσουν τις σχέσεις με τους συναδέλφους ή τους μαθητές;»

«Πώς μπορούμε να ενισχύσουμε τη συνειδητότητά μας ώστε να μην επηρεαζόμαστε από υποσυνείδητες προκαταλήψεις;»

Το απλό τσαλακωμένο χαρτί, συμβολίζει τον διαρκή αντίκτυπο των αρνητικών λέξεων, των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων, δείχνοντας πώς, ακόμα και αν ζητηθεί συγγνώμη, οι «τσακίσεις» συχνά παραμένουν αφήνοντας ανεξίτηλα σημάδια. Ενισχύεται η ανάγκη να είμαστε προσεκτικοί με τις κρίσεις μας και να δημιουργούμε χώρους όπου οι άνθρωποι μπορούν να εκφράζονται χωρίς να στιγματίζονται από προκαταλήψεις.

Σίγουρα ένας τέτοιος χώρος είναι και το σχολείο!

Στόχος:

Τα παιδιά συνειδητοποιούν ότι δεν μπορούμε να προβλέψουμε τον χαρακτήρα κάποιου ατόμου από την εξωτερική του εμφάνιση.

Γλωσσικοί Στόχοι: Τα παιδιά παράγουν γραπτό λόγο είτε σε μορφή λίστας σημείων (*bullet points*) ή σε μορφή παραγράφου.

Υλικά:

Βιβλίο ή προβολή εξώφυλλου του βιβλίου

Φύλλα εργασίας

- Φύλλο Εργασίας Α1
- Φύλλο εργασίας Α2 χρησιμοποιείται στο τέλος του βιβλίου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΠΟΥ ΛΕΣ ΕΣΥ;

Η εξωτερική εμφάνιση δεν προσδιορίζει τον χαρακτήρα

Παρατήρηση εξώφυλλου - πρόβλεψη ταυτότητας ήρωα/ ηρωίδας

Δραστηριότητα όπου χρησιμοποιείται το εξώφυλλο ως ενεργοποιητής για να ξεκινήσουν τα παιδιά να χρησιμοποιούν αντικειμενικές πληροφορίες όπως χρώμα μαλλιών για να περιγράψουν κάποιον/ κάποια, συνειδητοποιώντας ότι αυτό το χαρακτηριστικό δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την περεταίρω περιγραφή του ατόμου π.χ. χαρακτήρα, καταγωγή κλπ.

1. Τι μπορούμε να προβλέψουμε για την ταυτότητα του ήρωα/της ηρωίδας του βιβλίου με βάση την εξωτερική εμφάνιση;

Περιγράφουμε την εξωτερική εμφάνιση
Καταγράφουμε ιδέες για τον χαρακτήρα, τα ενδιαφέροντα, την ηλικία του ήρωα/της ηρωίδας. Εξηγούμε πως το καταλάβαμε; Τι μας οδήγησε σε αυτή τη διαπίστωση;

Φύλλα εργασίας

Φύλλο εργασίας Α1

Η **πίσω όψη του ήρωα**, όπου τα παιδιά μπορούν να γράψουν Περιγραφή εξωτερικής εμφάνισης, χαρακτήρα, ενδιαφέροντα, προσωπικά στοιχεία (όνομα, ηλικία)

Φύλλο εργασίας Α2

Η **μπροστινή όψη του ήρωα**, όπου τα παιδιά μπορούν να γράψουν Περιγραφή εξωτερικής εμφάνισης, χαρακτήρα, ενδιαφέροντα, προσωπικά στοιχεία (όνομα, ηλικία)

ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΠΟΥ ΛΕΣ ΕΣΥ;

Στόχος:

Τα παιδιά χρησιμοποιούν τη φαντασία τους για να υποθέσουν την ιστορία του βιβλίου συμπληρώνοντας τον τίτλο του βιβλίου.

Γλωσσικοί στόχοι: Τα παιδιά παράγουν γραπτό λόγο γράφοντας ορθά μία ερώτηση ανάλογα με το επίπεδο που βρίσκονται. Χρησιμοποιούν ορθά: κεφαλαία γράμματα, σημεία στίξης, σύνταξη και λεξιλόγιο.

Υλικά:

Βιβλίο ή προβολή εξώφυλλου του βιβλίου

Φύλλα εργασίας

- Φύλλο Εργασίας Α3
- Φύλλο εργασίας Α4

Μια πρόταση/ερώτηση με πολλές εκδοχές

Παρατήρηση εξώφυλλου - συμπλήρωση του τίτλου του βιβλίου

Δραστηριότητα όπου χρησιμοποιείται το εξώφυλλο ως ενεργοποιητής για να υποκινήσει το ενδιαφέρον των παιδιών ως προς το θέμα του βιβλίου.

1. Πώς θα συνέχιζες τον τίτλο Πού λες εσύ;
Π.χ.: Πού λες εσύ ... «να πηγαίνει ο Μιχάλης φορώντας τις κόκκινες ριγέ του πιτζάμες;»
• Πού λες ... «να θέλει να ανεβεί/κατεβεί το κορίτσι;»
Πού λες... «να έχει ήδη πάει το παιδί;»
Πού λες εσύ... «να ανυπομονεί να πάει η Χριστίνα περιμένοντας έξω από τον ανελκυστήρα;»

Φύλλα εργασίας

Φύλλο εργασίας Α3

Ο τίτλος του βιβλίου με χώρο όπου μπορεί να συνεχιστεί η πρόταση ή/και να «σχεδιαστεί» ο τίτλος του βιβλίου.

Φύλλο εργασίας Α4

Ο τίτλος του βιβλίου με χώρο όπου μπορεί να συνεχιστεί η πρόταση. Δίνονται λέξεις οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να δημιουργηθεί ένας μεγαλύτερος τίτλος

Στόχος:

Τα παιδιά αναγνωρίζουν πως τα σύμβολα είναι παντού γύρω μας και έχουν ρόλο κατατοπιστικό αλλά και συμβολικό.

Γλωσσικοί στόχοι: Τα παιδιά παράγουν γραπτό λόγο είτε σε μορφή λίστας σημείων ή σε μορφή παραγράφου

Υλικά:

Βιβλίο ή προβολή εξώφυλλου του βιβλίου με έμφαση στα κουμπιά του ανελκυστήρα.

Φύλλα εργασίας

- Φύλλο Εργασίας Α5.1 και Α5.2 - Βελάκια-επιλογές
- Φύλλο εργασίας Α6.1 και Α6.2 - βελάκια-επιλογές και συνέπειες επιλογών

ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΠΟΥ ΛΕΣ ΕΣΥ;

Παρατήρηση εξώφυλλου

Παρατήρηση εξώφυλλου - κουμπιά ανελκυστήρα

Δραστηριότητα όπου χρησιμοποιείται το εξώφυλλο και συγκεκριμένα τα βελάκια δίπλα στον ανελκυστήρα ως ενεργοποιητής για να αναγνωρίσουν τα παιδιά τη χρήση συμβόλων στη ζωή μας.

Ερωτήσεις για προώθηση συζήτησης:

1. Τι σύμβολα βλέπετε στο εξώφυλλο;
2. Τι σημαίνει σύμβολο;
3. Ποια η χρησιμότητα των συμβόλων;
4. Στο συγκεκριμένο εξώφυλλο τι ρόλο έχουν τα κουμπιά του ανελκυστήρα;
5. Τα κουμπιά του ανελκυστήρα ως σύμβολα για την κατεύθυνση προς τους πάνω ή τους κάτω ορόφους τι άλλο μπορεί να συμβολίζουν;

Εισηγήσεις:

Συμβολίζουν την «επιλογή.» Εμείς επιλέγουμε πού θέλουμε να πάμε, τι θέλουμε να κάνουμε, τι θέλουμε να παίξουμε κλπ.

·Ως παιδιά τι επιλογές έχουμε;

·Ως ενήλικες τι επιλογές έχουμε;

·Έχουμε για όλα τα πράγματα επιλογές;

·Τι περικλείουν οι επιλογές; (συνέπειες, ρίσκο, διασκέδαση, ευχαρίστηση κλπ)

Φύλλα εργασίας

Φύλλο εργασίας Α5

Στο φύλλο Α5.2 δίνονται παραδείγματα. Στο φύλλο Α5.1 τα παιδιά έχοντας τα βελάκια του ασανσέρ (πάνω και κάτω) γράφουν σε τι πράγματα πιστεύουν ότι έχουν πολλές επιλογές, λιγότερες ή καθόλου. Μετά συνεχίζουν στα φύλλα εργασίας Α6.1 και Α6.2

Φύλλο εργασίας Α6

Στο φύλλο Α6.1 δίνονται παραδείγματα με επιλογές των μεγάλων. Στη συνέχεια, τα παιδιά καταγράφουν τις δικές τους επιλογές στο φύλλο Α6.2 προσδιορίζοντας πιθανές συνέπειες των επιλογών τους.

Στόχος:

Τα παιδιά συνειδητοποιούν ότι όλους μας δένει ένα κοινό. Ότι όλοι είμαστε άνθρωποι άσχετα με τις επιλογές μας (φαγητό, χόμπι κλπ)

Επιπρόσθετο Υλικό:

YouTube video:

Peelschools - All that we share (Danish TV ad inspired)
https://www.youtube.com/watch?v=jFlwQ_P65UQ

Υλικά:

χρωματιστές κιμωλίες ή
χρωματιστές τέλλες.

Φύλλα εργασίας

- Φύλλο Εργασίας Α7
εισηγήσεις για εκφώνηση
επιλογών
- Φύλλο εργασίας Α8.1 και Α8.2
επιλογές παιδιών

ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΠΟΥ ΛΕΣ ΕΣΥ;

Διαδραστικό Παιχνίδι

Διαδραστικό Παιχνίδι - Κύκλοι Επιλογών

Τα παιδιά στέκονται σε ένα ελεύθερο χώρο όπου στο πάτωμα είναι σχηματισμένοι μεγάλοι χρωματιστοί κύκλοι και ο εκφωνητής (εκπαιδευτικός ή παιδί) λέει δυνατά δηλώσεις επιλογών. Οι επιλογές αυτές μπορεί να είναι προεπιλεγμένες από το φύλλο εργασίας Α5 ή μπορεί να είναι αυθόρμητες. Κάθε φορά που τα παιδιά ταυτίζονται με την επιλογή που ακούν μπαίνουν στον αντίστοιχο κύκλο. Τα παιδιά αλλάζουν θέση στο χώρο με βάση την επιλογή τους και κάθε φορά βλέπουν ότι βρίσκονται με άλλα παιδιά στην ομάδα. Το παιχνίδι τελειώνει πάντα με επιλογές όπως «όσοι είναι άνθρωποι να τρέξουν στον Χ (χρώμα) κύκλο» ή «όσοι θέλουν να έχουν φίλους να τρέξουν στον Χ (χρώμα) κύκλο».

Συζήτηση: α. τι συμβαίνει κάθε φορά που ακολουθούμε μια νέα επιλογή; -- βρισκόμαστε με νέα άτομα στον κύκλο
β. πως νιώθουμε κάθε φορά με τα άτομα στη νέα ομάδα με τις κοινές επιλογές -- ομαδικότητα, μας δίνει κάτι κοινό
γ. τι ανακαλύπτουμε κάθε φορά μπαίνοντας στην καινούρια ομάδα; -- νέα άτομα με κοινά ενδιαφέροντα τα οποία δεν γνωρίζαμε προηγουμένως, η σημασία του να είμαστε πρόθυμοι να ανακαλύπτουμε κοινά με άλλους χωρίς να έχουμε προκατάληψη από άλλες παραμέτρους
δ. τι έγινε στην τελευταία επιλογή; -- όλα τα παιδιά βρέθηκαν στον ίδιο κύκλο -- όλοι έχουμε ένα βασικό κοινό--είμαστε όλοι άνθρωποι -- μας αρέσει όλους να έχουμε φίλους
ε. κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού κάτι σας ξάφνιασε; Διαπιστώσατε κάτι που δεν περιμένατε; (ανοικτή ερώτηση -- ίσως κάποια παιδιά να συνειδητοποίησαν ότι έχουν κοινά με παιδιά που δεν κάνουν καθόλου παρέα, ή που δεν υπολόγισαν ότι έχουν κάτι κοινό)

Φύλλα εργασίας

Φύλλο εργασίας Α7

Στο φύλλο Α7 υπάρχει καταγραφή προτεινόμενων ιδεών για εκφώνηση επιλογών κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού "Κύκλοι Επιλογών."

Φύλλο εργασίας Α8

Στα φύλλα Α8.1 και Α8.2 τα παιδιά συμπληρώνουν στη μία στήλη τις επιλογές τους και σε άλλες στήλες τις επιλογές άλλων συμμαθητών τους.

ΣΕΛΙΔΑ 4 - ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ “ΟΥΣΙΑΣ” ΠΟΥ ΛΕΣ ΕΣΥ;

Ανάγνωση Σελίδας

Ιδεοθύελλα: Τι έχει ουσία;

Στόχος:

Τα παιδιά κατανοούν την έννοια της “ουσίας” και τις διάφορες πτυχές της.

Γλωσσικοί στόχοι:

εμπλουτισμός λεξιλογίου

Υλικά:

Βιβλίο ή προβολή της σελίδας 4
Λεξικό

Δύο ίδιες εικόνες που δείχνουν
τοπίο/φύση

Φύλλα εργασίας

- Φύλλο Εργασίας 4.1 λεξιλογικές ασκήσεις - “ουσία”
- Φύλλο εργασίας 4.2

Πρώτα γίνεται μία ιδεοθύελλα όπου καλούνται τα παιδιά να πουν ελεύθερα τι νομίζουν ότι είναι “η ουσία.” Στη συνέχεια γίνονται λεξιλογικές ασκήσεις με τη λέξη ουσία (συνώνυμα, αντίθετα, εκφράσεις κλπ.) και μετά ο καθορισμός της έννοιας «ουσία».

Με απλά λόγια, η ουσία είναι αυτό που κάνει κάτι ξεχωριστό και σημαντικό στη ζωή μας.

Εισηγήσεις για συζήτηση: Για τον καθένα η ουσία μπορεί να είναι διαφορετική. Πώς καταλήγουμε στην ουσία; Η ουσία έχει μια πολυπλοκότητα. Η ουσία ενός πράγματος συνδέεται στενά με τον τρόπο που το κάθε άτομο το αντιλαμβάνεται και το κατανοεί. Αυτή η **αντίληψη** διαμορφώνεται από τη **συνείδηση**, η οποία επηρεάζεται από τις προσωπικές **εμπειρίες** αλλά και την κουλτούρα του καθενός. Επιπρόσθετα η ουσία αντανακλά τις ηθικές αρχές και αξίες που καθορίζουν τη ζωή ενός ατόμου ή μιας κοινωνίας και κατ’ επέκταση καθορίζουν τι θεωρείται σημαντικό και ουσιαστικό.

Τα παιδιά καλούνται να χωριστούν σε δύο ομάδες και να μελετήσουν μια εικόνα με τοπίο/φύση, ή ένα πίνακα και να προσδιορίσουν την “ουσία” της εικόνας.

Φύλλα εργασίας

Φύλλο εργασίας 4.1

Στο φύλλο 4.1 υπάρχουν λεξιλογικές ασκήσεις με τη λέξη “ουσία.”

Φύλλο εργασίας 4.2

Τα παιδιά εκφράζουν ποια είναι κατά την άποψη τους η “ουσία” στις εικόνες που δίνονται.

ΣΕΛΙΔΑ 4 - ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ “ΟΥΣΙΑΣ” ΠΟΥ ΛΕΣ ΕΣΥ;

Κατανόηση της έννοιας “ουσία”

Παραδείγματα

Παραδείγματα για κατανόηση της έννοιας της «ουσίας»

α. **με ένα παιχνίδι:** Ζητούμε από τα παιδιά να σκεφτούν ένα αγαπημένο τους παιχνίδι, π.χ. ένα παζλ. Η **ουσία** του παιχνιδιού δεν είναι μόνο τα κομματάκια του, αλλά η **χαρά** και η **διασκέδαση** που νιώθουμε όταν το φτιάχνουμε, ο **ενθουσιασμός** και η **ικανοποίηση** όταν βρίσκουμε ένα κομμάτι που ταιριάζει και η **περηφάνεια** που νιώθουμε όταν το ολοκληρώσουμε. Όλα αυτά τα συναισθήματα καθιστούν το παζλ ξεχωριστό για εμάς.

β. **με ένα βιβλίο:** Ζητούμε από τα παιδιά να σκεφτούν ένα αγαπημένο βιβλίο. Η ουσία του βιβλίου δεν είναι μόνο οι σελίδες και το χαρτί, αλλά η ιστορία που μας αφηγείται, οι ήρωες που ξεχωρίζουμε και αγαπούμε, οι περιπέτειες και τα συναισθήματα που ζούμε διαβάζοντάς το, ή/και τις αναμνήσεις που μας έχουν δημιουργηθεί ίσως διαβάζοντας το με κάποιο συγκεκριμένο άτομο. Όλα αυτά κάνουν το βιβλίο ξεχωριστό και αγαπημένο.

Καταγράφονται στον πίνακα όλες οι ιδέες των παιδιών στην ερώτηση «Τι έχει ουσία;» ως γενική ερώτηση χωρίς να καθορίζει κάποιο πλαίσιο. Μπορεί όμως να καθοριστεί και το πλαίσιο όπως:

Π.χ.: Τι έχει ουσία στη ζωή μας; Τι έχει ουσία στο σχολείο μας; Τι έχει ουσία στην οικογένεια μας;

Ως προέκταση των πιο πάνω, θέτουμε την ερώτηση: **Γιατί νομίζετε ότι η συγγραφέας επέλεξε να μη μας πει το όνομα του παιδιού;**

Φύλλα εργασίας

Φύλλο εργασίας 4.3

Στο φύλλο 4.3 τα παιδιά γράφουν ποια νομίζουν είναι η ουσία για το κάθε πλαίσιο που δίνεται

Στόχος:

Τα παιδιά κατανοούν την έννοια της “ουσίας” και τις διάφορες πτυχές της.

Γλωσσικοί στόχοι: Τα παιδιά παράγουν γραπτό λόγο σε επίπεδο σημείων ή παραγράφου

Υλικά:

Ένα παιχνίδι
Ένα βιβλίο

Φύλλα εργασίας

- Φύλλο Εργασίας 4.3

ΣΕΛΙΔΑ 4 - ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΠΟΥ ΛΕΣ ΕΣΥ;

**Κατανόηση της εννοιών “ουσία” και
“περιορισμός.”**

Δραστηριότητα “Μοναδικά Γυαλιά”

Στόχος:

Τα παιδιά κατανοούν τις
έννοιες “ουσία” και
“περιορισμός.”

Γλωσσικοί στόχοι: Τα παιδιά
χρησιμοποιούν προφορικό
περιγραφικό λόγο.

Υλικά:

Ψαλίδι
πλαστική μεμβράνη
μαρκαδόροι
γόμα
προετοιμασμένα χαρτόνια

Φύλλα εργασίας

- Φύλλο Εργασίας 4.4

*Η αντίληψη μας για την ουσία, είναι σαν να φοράμε
γυαλιά που μας δείχνουν τον κόσμο με τον δικό μας
μοναδικό τρόπο.*

Χρησιμοποιείται το φύλλο εργασίας 4.4 για να
κατασκευάσει το κάθε παιδί τα δικά του γυαλιά. Αφού το
κάθε παιδί κόψει τα γυαλιά που θέλει είτε αυτά στο φύλλο
εργασίας είτε χρησιμοποιώντας άλλο χαρτόνι, θα επιλέξει
τι φακό θα ήθελε να βάλει. Ο “φακός” μπορεί να φτιαχτεί
απλά με διάφανη πλαστική μεμβράνη την οποία το κάθε
παιδί θα την χρωματίσει με ότι χρώμα (μαρκαδόρο) θέλει.
Στη συνέχεια η μεμβράνη τυλίγεται ή στερεώνεται πάνω
στα γυαλιά. Αφού τελειώσουν όλοι τα γυαλιά τότε τα
φοράνε και παρατηρούν τι βλέπουν. Ανάλογα με το χρώμα
των φακών που επέλεξε, το κάθε παιδί θα βλέπει κάτι
διαφορετικό, τουλάχιστο χρωματικά. Τότε γίνεται μια
συζήτηση ως προς τη μονοχρωμία που μπορεί να
βλέπουμε όταν «κρατούμε» μόνο ένα χρώμα μέσα από το
οποίο βλέπουμε τον κόσμο γύρω μας. Προβληματίζουμε
τα παιδιά με ποιο χρώμα φακών θα μπορούσαν να
βλέπουν τον κόσμο γύρω τους με όλα του τα χρώματα
όπως είναι. **Βοηθούμε τα παιδιά να καταλήξουν ότι οι
διάφανοι φακοί χωρίς χρώμα, δηλαδή συμβολικά χωρίς
περιορισμούς, είναι αυτοί που μας επιτρέπουν να
βλέπουμε τον κόσμο γύρω μας όπως είναι.**

Φύλλα εργασίας

Φύλλο εργασίας 4.4

Με το φύλλο 4.4 τα
παιδιά φτιάχνουν
τα δικά τους
μοναδικά γυαλιά.

ΣΕΛΙΔΑ 4 - ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΠΟΥ ΛΕΣ ΕΣΥ;

Στόχος:

Τα παιδιά κατανοούν τις έννοια “διαφορετική οπτική γωνία”

Γλωσσικοί στόχοι: Τα παιδιά επεξεργάζονται και ακολουθούν προφορικές οδηγίες.

Υλικά:

Κόλλα Α4

Φύλλα εργασίας

- Φύλλο Εργασίας 4.5 και 4.6 για τον εκπαιδευτικό

Κατανόηση της διαφορετικής οπτικής γωνίας

Δραστηριότητα “Το νησί.”

Το κάθε παιδί παίρνει μία κόλλα Α4 ακολουθεί τις οδηγίες του/της εκπαιδευτικού. Οι οδηγίες βρίσκονται στα φύλλα εργασίας 4.5 (οδηγίες) και 4.6 (δείγμα σχεδίου) και είναι για χρήση του/της εκπαιδευτικού.

Αφού ολοκληρωθούν τα σχέδια γίνεται μια συζήτηση στην ολομέλεια όπου μοιράζονται τα παιδιά τι έγραψαν στα συννεφάκια.

Γίνεται μια διαπίστωση όπου ανάλογα με το που βρίσκεται κάποιος, δηλαδή από ποια οπτική γωνιά βλέπει τα πράγματα, μπορεί να έχει μια τελείως διαφορετική εικόνα.

Ο ναυαγός χάρηκε που είδε την βάρκα, ενώ ο άνθρωπος στη βάρκα χάρηκε που είδε το νησί.

Φύλλα εργασίας

Φύλλο εργασίας 4.5

Στο φύλλο 4.5 υπάρχουν οι οδηγίες που θα δώσει ο/η εκπαιδευτικός.

Φύλλο εργασίας 4.6

Στο φύλλο 4.6 υπάρχει το δείγμα του τελικού σχεδίου.

ΣΕΛΙΔΑ 4 - ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΠΟΥ ΛΕΣ ΕΣΥ;

Στόχος:

Τα παιδιά κατανοούν τις έννοια “διαφορετική οπτική γωνία”

Γλωσσικοί στόχοι: Τα παιδιά παράγουν προφορικό περιγραφικό λόγο

Υλικά:

Εικόνες με οπτικές ψευδαισθήσεις

Φύλλα εργασίας

- Φύλλο Εργασίας 4.7 και 4.8 για τον εκπαιδευτικό

Κατανόηση της διαφορετικής οπτικής γωνίας

Δραστηριότητα “οπτικές ψευδαισθήσεις”

Δραστηριότητα ψηφοφορίας εικόνων με οπτικές ψευδαισθήσεις/αντιλήψεις.

Χρησιμοποιούνται είτε το φύλλο εργασίας 4.7 είτε άλλες εικόνες με διπλές όψεις επιλογής του/της εκπαιδευτικού.

Ζητείται από τα παιδιά να τις δουν και να γράψουν ανώνυμα και μυστικά σε ένα χαρτάκι τι βλέπουν στην εικόνα. Το διπλώνουν και στη συνέχεια κάποιο παιδί μαζεύει όλα τα διπλωμένα χαρτάκια. Αφού μαζευτούν όλα καταγράφονται στον πίνακα σαν «ψηφοφορία» οι απαντήσεις των παιδιών.

Γίνεται διαπίστωση ότι δεν είδαν όλα τα παιδιά το ίδιο πράγμα.

Πως μπορεί να συμβαίνει αυτό; Γίνεται μία συζήτηση ως προς το τι μπορεί να βλέπει ο καθένας ανάλογα σε τι δίνει περισσότερη προσοχή/σημασία. Για παράδειγμα εάν στην εικόνα που φαίνεται στο φύλλο 4.8 δώσω έμφαση στο καφέ, τότε βλέπω δέντρο ενώ εάν δώσω έμφαση στο πράσινο, τότε βλέπω πρόσωπο.

Φύλλα εργασίας

Φύλλο εργασίας 4.7

Στο φύλλο 4.7 δίνονται παραδείγματα εικόνων με οπτικές ψευδαισθήσεις.

Φύλλο εργασίας 4.8

Στο φύλλο 4.8 δίνονται παραδείγματα εικόνων με οπτικές ψευδαισθήσεις.

ΣΕΛΙΔΑ 4 - ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΠΟΥ ΛΕΣ ΕΣΥ;

Στόχος:

Τα παιδιά κατανοούν ότι δεν πρέπει να κρίνουμε τους άλλους ή τα πράγματα από την εμφάνιση τους.

Γλωσσικοί στόχοι - Λεξιλόγιο

Τί σημαίνει η λέξη
“παραπλανώ”

Συνώνυμα: εξαπατώ,
ξεγελάω, κοροϊδεύω,
μπερδεύω, παρασύρω,

Υλικά:

2 τυλιγμένα δώρα/ Δώρο 1: ένα μεγάλο κουτί τυλιγμένο με όμορφο χαρτί και κορδέλα έτσι ώστε να φαίνεται πολύ ελκυστικό εξωτερικά. Μέσα έχει κάτι απλό όπως χαρτάκια σημειώσεων για κάθε παιδί. Δώρο 2: ένα μικρότερο κουτί το οποίο είναι αδιάφορο τυλιγμένο με ένα απλό καφέ χαρτί χωρίς διακόσμηση. Μέσα έχει μια συναρπαστική έκπληξη για κάθε παιδί όπως ένα γλυκό, μια ελεύθερη δραστηριότητα για όλους, περισσότερη ώρα για διάλειμμα κλπ.

Συζήτηση για την εξωτερική εμφάνιση 1

Δραστηριότητα “Κρυμμένος Θησαυρός”

Ο/Η εκπαιδευτικός δείχνει δύο τυλιγμένα δώρα στα παιδιά. Το ένα είναι μεγάλο και πολύ όμορφα κι ελκυστικά τυλιγμένο ενώ το άλλο είναι μικρό και λιτό. Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να αποφασίσουν συλλογικά ποιο δώρο θέλουν να κρατήσουν για την τάξη τους. Συνήθως τα παιδιά επιλέγουν να κρατήσουν το πιο ελκυστικό δώρο. Όποιο και να διαλέξουν, ο/η εκπαιδευτικός ανοίγει πρώτα το ελκυστικό δώρο το οποίο έχει μέσα κάτι μικρό και αδιάφορο, όπως μικρά χαρτάκια για σημειώσεις. Τα παιδιά πιθανόν να απογοητευτούν από τα χαρτάκια σημειώσεων, ενώ ο/η εκπαιδευτικός τονίζει πόσο χρήσιμα είναι τα χαρτάκια για σημειώσεις. Στη συνέχεια ανοίγει ο/η εκπαιδευτικός το απλό/συνηθισμένο κουτί όπου τα παιδιά βλέπουν τη συναρπαστική έκπληξη που περιέχει, π.χ. “κουπόνι” με επιπρόσθετη ώρα για διάλειμμα για όλα τα παιδιά, κεραστικά - μπισκότα κλπ.

ΣΕΛΙΔΑ 4 - ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΠΟΥ ΛΕΣ ΕΣΥ;

Στόχος:

Τα παιδιά κατανοούν ότι δεν πρέπει να κρίνουμε τους άλλους ή τα πράγματα από την εμφάνιση τους.

Γλωσσικοί στόχοι - Λεξιλόγιο

Συγγενικές λέξεις του
ρήματος
“παραπλανώ”
παραπλανητικός,
παραπλάνηση,
παραπλανητικά

Υλικά:

2 τυλιγμένα δώρα/
Δώρο 1: ένα μεγάλο κουτί
τυλιγμένο με όμορφο
χαρτί και κορδέλα έτσι
ώστε να φαίνεται πολύ
ελκυστικό εξωτερικά.
Μέσα έχει κάτι απλό όπως
χαρτάκια σημειώσεων για
κάθε παιδί.
Δώρο 2: ένα μικρότερο
κουτί το οποίο είναι
αδιάφορο τυλιγμένο με
ένα απλό καφέ χαρτί
χωρίς διακόσμηση. Μέσα
έχει μια συναρπαστική
έκπληξη για κάθε παιδί
όπως ένα γλυκό, μια
ελεύθερη δραστηριότητα
για όλους κλπ.ά

Συζήτηση για την εξωτερική εμφάνιση 2

Δραστηριότητα “Κρυμμένος Θησαυρός”

Γίνεται συζήτηση χρησιμοποιώντας ερωτήσεις όπως:
α. ποιο ήταν το βασικό κριτήριο που χρησιμοποιήσατε για να διαλέξετε το δώρο που διαλέξατε τελικά;
β. το κριτήριο της εξωτερικής εμφάνισης σας βοήθησε να διαλέξετε το πιο ωραίο δώρο σε σχέση με το περιεχόμενο του;
γ. η εμφάνιση του δώρου έχει σχέση με το περιεχόμενο του;
δ. πως νιώσατε όταν είδατε το περιεχόμενο του δώρου που διαλέξατε;
ε. νομίζετε ότι μπορεί να συμβαίνει και με τους ανθρώπους κάτι παρόμοιο; Δηλαδή να διαλέγουν να κάνουν παρέα με κάποιους με βάση την εξωτερική τους εμφάνιση;
ζ. η εξωτερική εμφάνιση των ανθρώπων είναι βασικό κριτήριο για το τι μπορεί να «κρύβουν» μέσα τους;
η. τι μπορεί να περιέχει το εσωτερικό ενός ανθρώπου; (πολύτιμα και ξεχωριστά χαρίσματα όπως καλοσύνη, γενναιοδωρία, ταλέντα κλπ.)
θ. σας έτυχαν περιπτώσεις όπου η εξωτερική εμφάνιση είτε ανθρώπου είτε πραγμάτων σας παραπλάνησε; Μπορείτε να δώσετε παραδείγματα;
ι. σας έτυχαν περιπτώσεις όπου με βάση την εξωτερική εμφάνιση αποφασίσατε να αποκλείσετε κάποιον από την παρέα σας ή να αποφασίσατε να μην δοκιμάσετε κάτι (π.χ. φαγητό) αλλά στη πορεία καθώς το γνωρίσατε/δοκιμάσατε καλύτερα αλλάξατε γνώμη; Αυτό που έχει την μεγαλύτερη σημασία και αξία είναι το τι υπάρχει μέσα, ακριβώς όπως φάνηκε και στη δραστηριότητα.